

Despre opera lui Costache Negruzzi si importanta nuvelei 'Alexandru Lapusneanul'

I Costache Negruzzi (1808-1868) a fost un reprezentant de seama al generatiei pasoptiste si, in multe privinte, un deschizator de drumuri in literatura romana. In ansamblu, opera lui prezinta trei mari trasaturi:

(1) diversitatea tematica si de specii;

(2) caracterul de anticipatie si

(3) deschiderea spre modern.

1. Volumul "Pacatele tineretelor" (1857) cuprinde o diversitate de specii si formule literare: proza memorialistica ("Cum am invatat romaneste"), nuvele romantice ("Zoe"), poezii epice ("Aprodul Purice"), satire ale existentei provinciale ("Reteta"), memoriale de calatorie, schite de moravuri. in acest peisaj literar atat de bogat, nuvela "Alexandru Lapusneanul" ocupa un loc de exceptie: este nu doar prima nuvela istorica din literatura romana, ci si cea mai buna, neegalata pana acum.

2. Dincolo de diversitate, opera lui Negruzzi este valoroasa si prin caracterul ei de anticipatie, cu prelungiri pana in contemporaneitate. Bunaoara, prin ciclul "Negru pe alb" (din volumul mentionat anterior), Negruzzi . devine intemeietorul foiletonului in literatura romana; breviarele sale de morala din acest ciclu anticipeaza "tabletele" lui Arghezi sau "Cronicile optimistului" de G. Calinescu; anecdota paremiologica "Pacala si Tandala" poate fi asezata intre opera lui Creanga si aceea a lui Urmuz si demonstratia ar putea continua. Valoarea de anticipatie a nuvelei "Alexandru Lapusneanul" este enorma, aceasta deschizand seria scrierilor inspirate din trecut, de la nuvelele istorice ale lui Odobescu si pana la romanul istoric sadovenian.

3. Mai mult decat atat; nuvela poate fi citita si din perspectiva moderna, ca o parabola despre vina si pedeapsa, despre destin si damnare, despre urmarile pe care le pot avea actele unui conducator, atunci cand la baza lor sta un sambure demential. Prin aceasta deschidere spre modern si; spre'general, nuvela istorica "Alexandru Lapusneanul" depaseste limitele spatiului romanesc si se inscrie in universalitate.